

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

1
2024

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 788 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 7-fevralda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiyalarning roli va ahamiyati.....	10
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Zaynutdinova Umida Djalolovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda konseptual, ilmiy, innovatsion yondashuvning zarurati	16
Gulnora Abdurahmonova	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotga o'tish muammolari va uni bartaraf etish yo'llari	22
S. R. Topildiyev	
Milliy strategik maqsadlar: ekologik va bojxona boshqaruvi mexanizmlarining maqbul kombinatsiyasi	28
Muratova Shohista Nimatullayevna	
Green Economy in Tourism in Uzbekistan.....	32
Alieva Makhbuba Toychievna	
Инновационные подходы в сельском туризме: "Зеленые маршруты"	36
Голышева Елена Вячеславовна	
Mamlakatimizda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirish strategiyasining ustuvor yo'nalishlari	42
Vaxabov Abduraxim Vasikovich, Nazarov Nazirjon Narzilloevich	
To'qimachilik sanoati korxonalarini barqaror rivojlantirish omillari.....	47
A.Yu. Mardanov	
Turizmni qayta jonlantirish strategiyasini ishlab chiqishda turizmni rejalashtirishning istiqbollari.....	52
A'zamov Saidakbarxon Avazxon o'g'li	
O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishi asosida barqaror rivojlanishga erishish	57
Abdullayev Elyorbek Odiljon o'g'li	
Barcha tadbirkorlik subyektlariga teng raqobat sharoitini yaratishda soliq imtiyozlarining o'rni	62
Akbarov Akmalxon Akrom o'g'li	
Turistik hududlarning barqaror rivojlanishini baholash metodologiyasida integral baholash ko'rsatkichlarini aniqlashning nazariy jihatlar.....	66
Asraqulov Abduraxmon Sultonovich	
Iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda "yashil" iqtisodiyot va uning ayrim masalalari.....	70
Axunova Shoxistaxon Nomonjanovna, Sultonova Gulbaxor Shoxnazimovna	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligi faoliyatining nazariy tamoyillari va o'ziga xos xususiyatlari.....	74
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich	
Mintaqa iqtisodiyotida agrar soha samaradorligini oshirishning ahamiyati.....	78
Butanova Dilnoza Rustamovna	
Global krizislar va ularning turizm iqtisodiyotiga ta'siri.....	83
Hallakova Barnoxon bahodirjonovna	
Agroturizm faoliyati rivojlanishining xorijiy tajribalari va ularda faoliyatni rivojlantirish modellarining qo'llanilishi.....	95
Husanboyev Sadafbek Yorqinjon o'g'li	
Yashil iqtisodiyotni kreditlashda banklarning o'rni.....	101
Ibragimova Sevara Muxamedjan qizi	
Qurilish materiallari sanoati korxonalari samaradorligini baholash masalalari.....	104
Isayev Jakhongir Muzaffarovich	
Iqtisodiyotni islomiy moliya tamoyillari asosida moliyalashtirish amaliyotini joriy etish istiqbollari	110
Kasimov Baxtiyor Usmanovich	
Oziq-ovqat sanoatida tadbirkorlik faoliyatini tashkil etishning iqtisodiy mexanizmi.....	113
Mahamatova Maftuna	
Turizm xizmatlar bozorida raqobatbardoshlik ko'rsatkichlarini takomillashtirish imkoniyatlari.....	119
Nurfayziyeva Mohinur Zayniddinovna	

Islom moliyalashtirish xizmatlari asosida kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish usullari.....	124
Said Po'latov Maxamedovich	
Using Innovative Technologies in Hotels as a Factor of Sustainable Development of Tourism Industry	128
Sayfutdinov Shuxratjon Sultonovich, Egamberdiyev Sirojiddin Sattor o'g'li	
Dorivor o'simliklar yetishtirishning dunyo mamlakatlari iqtisodiyotidagi o'rni va xalqaro bozor savdosida prognozlar.....	135
To'xtabayev Jamshid Sharofiddinovich, Maftuna Ermatova Arslonbek qizi	
O'zbekistonga turistlar tashrifini ko'paytirishda raqamli texnologiyalarning o'rni	142
Toshmurod Kulmanov	
Agrobiznesni moliyaviy quvvatlash va rivojlanish istiqbollari	147
Tursunova Dilnavo Islomovna	
Oziq-ovqat bozorini qandolat mahsulotlari bilan to'ldirishda marketing strategiyalaridan foydalanishni takomillashtirish.....	150
Azlarova Munira Muxammad-Amin qizi	
Yoshlar turizmini rivojlantirish holati va uni takomillashtirish yo'llari.....	159
Allayor Norboyev Ismoilovich	
Biologik aktivlarni baholashning uslubiy jihatlarini takomillashtirish.....	162
Boltayev Abror Sayitmuradovich	
Agrosanoat ishlab chiqarishida innovatsion jarayonlarni tadqiq qilishga uslubiy yondashuvlari.....	168
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich	
Suv resurslaridan samarali foydalanishda suv solig'ining ahamiyatini oshirish	174
Ikramov Nuriddin Kamolitdinovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida innovatsiya va innovatsion faoliyat bilan bog'liq tushunchalarining nazariy masalalari	179
Mamayunus Qarshibayevich Pardayev, Temur Olimovich Mamayunusov	
Aglomeratsiya iqtisodiyoti – Agglomeratsiya iqtisodiyoti – hududiy rivojlanishni harakatlantiruvchi omili sifatida	185
Raximbayev Akmal Azatboyevich	
Korxonalarni boshqarish samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish mexanizmlari	190
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
Globalashuv sharoitida turizm sohasida innovatsion faoliyatni rivojlantirishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish	195
Salimov Dilshodbek Davronovich	
To'qimachilik sanoat korxonalarida marketing strategiyasi.....	199
Tillyaxodjayev Azizxon Aloxonovich	
Oziq-ovqat sanoati korxonalari raqobatbardoshligini oshirish yo'llari	203
Nilufar Umarova	
O'zbekistonda transport xizmatlari ko'rsatilishi tahlili	207
Xasanov Sarvar Ulug'bek o'g'li	
Agrar sektorga jalb qilingan investitsiyalarning sohadagi intensiv iqtisodiy o'sishga ta'sirining tahlili	213
Yangiboyev Sirojiddin Jo'ramurodovich	
Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlarda auditning xalqaro standartlarini qo'llash xususiyatlari	220
Meliyev Isroil Ismoilovich	
Raqamli bank xizmatlarini yanada takomillashtirish: muammolar va yechimlar	227
Melikov Otabek Maxmadiminovich	
Innovatsion iqtisodiyotda inson kapitalining tutgan o'rni.....	232
Abdikarimov Islombek Ibragimovich	
Kimyo sanoati korxonalarini boshqarish modellariga oid zamonaviy tajribalar.....	237
Avulchayeva Feruza Djurakuziyevna	
Задачи предмета «русского языка» на современном этапе	243
Адилова Солияхон	

Tijorat tashkilotlarining investitsiya faoliyati	247
Farhod Mahmudovich Tirkashyev, Asomiddinov Husan Asomiddin o'g'li	
Korrelyatsion-regression tahlil orqali turizm xizmatlari samaradorligini oshirish mexanizmlari.....	252
Gapparov Azim Qayumovich	
O'zbekistonda monetizatsiya darajasi va uni makroiqtisodiy ko'rsatkichlarga ta'siri.....	258
Isayev Atabek Djurabayevich	
Prospects for the Development of Bond Circulation in the Capital Market.....	266
Jurabek Sobirov	
Ta'lim xizmatlari bozorida oliy ta'lim muassasalarining rivojlanish holati tahlili.....	270
Kuldashev Sherzod Alimardonovich	
Iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va ularning barqaror iqtisodiy o'sishdagi roli	276
Mamadiyeva Dilrom Ravshon qizi	
Surxondaryo viloyatlarning marketing salohiyatini shakllantirish holati tahlili	280
Mamadjanova Tuyg'unoy Axmadjanovna	
Improving Internal Control System	287
Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li	
Oliy ta'lim xizmatlarini targ'ib qilishda OTMLar veb-saytlari samaradorligini oshirish.....	291
Musayev Bekjon Shukurillayevich	
Korxonaning narx-navo tizimi va narx siyosatini tahlil qilish	298
Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tibbiyot sohasini moliyalashtirish istiqbollari.....	302
Muxammadiyev Ramz Zoirjon o'g'li	
Xizmatlar ko'rsatish subyektlarida biznes-modellarining raqamli transformatsiyalashuv konsepsiyalari.....	306
N. B. Yahyoxonov	
Mikromoliyaviy xizmatlar ko'rsatuvchi kredit tashkilotlarining samaradorligiga ta'sir etuvchi omillarning ekonometrik tahlili.....	311
Nazarova Muslima Nazarovna	
Sanoat korxonalarida aylanma mablag'lardan foydalanishning ilmiy-amaliy jihatlarini	317
Nurmatov Mirzaakbar Mirzaaliyevich	
Biznesni yuritishda korxonalararo integratsion jarayonlarni rivojlantirish masalalari.....	322
Olimova Nodira Xamrakovna	
O'zbekistonda turizmni rivojlantirishning moliyaviy mexanizmlari: tahlil va istiqbollar	329
Oppoqxonov Nurmuhammadxon Po'latxon o'g'li	
O'zbekistonda davlat korxonalari transformatsiyasini jadallashtirish yo'nalishlari.....	333
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Aholining turmush darajasini oshirish sharoitida mehnat bozori transformatsiyasining dinamikasi	338
Rahimboyev Muxtorbek Ikrom o'g'li	
Tijorat banklarida iqtisodiy-matematik modellashtirish samaradorligini yanada oshirish usullari.....	341
Raxmanov Mexridin Sindarovich	
Aholi moliyaviy savodxonligiga investitsiya kiritishning ahamiyati.....	345
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda valyuta siyosatini samarali tashkil etish.....	350
Samandarov Zuxriddin Raup o'g'li	
Sharq va G'arb tamaddunida gender qarashlar	355
Samandarova Gulxayo Abduraim qizi	
Imkoniyati cheklanganlarga to'siqsiz turizm xizmatlarini tashkil etish istiqbollari	359
Tilovmurodov Dostonbek Furqat o'g'li	
To'qimachilik korxonalarining inqirozga qarshi boshqaruvida davlat tomonidan tartibga solishning ahamiyati	363
Todjimamatova Mashxura Erkinovna	
Mintaqalarning ekologik-iqtisodiy xususiyatlari va ularning barqaror rivojlanish bilan bog'liqligi	367
Toshboyev Muzaffar Muxtorovich	

Перспективы развития сферы услуг в Узбекистане.....	373
Tsoy Marina Petrovna, Li Marina Rudolfovna, Romashkin Roman Anatolyevich	
Opportunities for Bicycle Tourism in Zomin, Bulungur and Bakhmal Districts.....	379
Urozaliev Elyor Shuxrat ogli, Xujamov Bobur bahodir ogli, Saydullayev Abbosjon Murodovich	
Pul-kredit siyosati va moliyaviy inqiroz: uslubiyot va saboqlar	384
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Korxonalarda barqaror rivojlanishni tatbiq etish istiqbollari.....	391
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Jumayeva Guzal Sherxon qizi	
Telekommunikatsiya korxonalari faoliyati samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	396
Xusanov Ulugbek Nishanovich	
Milliy iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasini kengaytirish imkoniyatlari.....	402
Xuseynova Feruzabonu Mamadaliyevna	
O'zbekiston iqtisodiyotida raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari.....	405
Yo'ldosheva Dilnoza G'ayrat qizi	
Необходимость соблюдения этических норм в профессиональной деятельности бухгалтеров	408
Абдуллаханова Гулбахор Саттаровна	
Mintaqalarda kichik innovatsion korxonalarni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	412
Abdulkakimov Zuxrali Tursunaliyevich, Axmadjanov Ilyosbek Ilxomjon o'g'li	
Tadbirkorlik faoliyatini rivojlanishini nazariy masalalari.....	416
Abdulkakimov Zuxrali Tursunaliyevich, Abduraxmonov Sherali Sharifjonovich	
Пути повышения прозрачности бюджета Республики Узбекистан.....	420
Адашов Гайрат Рустамович	
Mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi va uning lizing munosabatlari rivojlanishi bilan bog'liqligi	424
Axmediyeva Aliya Toxtarovna	
Тенденции и факторы развития пищевой промышленности в Узбекистане	432
Б. А. Хакимов	
Роль платежных систем в функционировании электронной коммерции.....	438
Бабаева Гузаль Яшиновна	
"Sirdaryo" va "Sirdaryo-Farm" erkin iqtisodiy zonasidagi xorxonalari erishgan yutuqlari, berilgan imtiyozlar va yaratilgan shart-sharoitlar to'g'risida	444
Davlayev G'olib Ashurovich	
Milliy iqtisodiyotga jalb qilingan investitsiyalarning tahlili	447
Djalilov Dostonbek Abduazizovich	
Ishlab chiqarish tafovutining Markaziy Bank monetar siyosati qarorlariga ta'siri.....	452
Duskobilov Umidjon Sharofiddinovich	
O'zbekistonda innovatsion jozibadorlik asosida oliy talim xizmatlarini rivojlantirish.....	457
Jonuzokov M. K.	
Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvni takomillashtirishda xorij tajribasidan foydalanish.....	461
Ismailov Allayor Rashidovich	
Особенности формирования ценовой стратегии на рынке плодоовощной продукции.....	465
Исроилов Абдурашид Абдурахманович	
Iqtisodiyotni globalashuvi sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlar barqarorligining nazariy metodologiyasini takomillashtirish	471
Kalandarova Nargiza Narimanovna	
Проблемы регулирования и защиты инвесторов в развитии электронной коммерции и пути их решения	475
Кенжебаева Гульфуза Рахматиллаевна	
Сущность, цели и задачи определение уровня финансовой устойчивости предприятия в современных условиях	478
Киличев А. А.	
Sug'urta tashkilotlari tomonidan taqdim etiladigan hisobotlarni xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish	485
Kodirkulov Oybek Turdiboyevich	

Классификация институциональных факторов, определяющих предпринимательскую активность в Узбекистане.....	490
Курпаяниди Константин Иванович	
Ho'jalik yurituvchi subyektlarning kredit va qarz mablag'laridan foydalanish samaradorligi tahlilini takomillashtirish.....	497
Mahmudova Go'zal Samadjon qizi	
Muqimiy ijodiDA milliy uyg'onish va iqtisodiy, falsafiy qarashlar	502
Muxlisa Muxitdinova	
Совершенствование управления портфелем залогов для обеспечения финансовой устойчивости: инсайты и рекомендации для Узбекистана	505
Наимов Шахрух	
Определение специфических особенностей и факторов влияющие на процесс внедрения международных требований и стандартов в коммерческих банков Республики Узбекистан.....	509
Хайдаров Зохир Шаривович , Каражанова Гулноза Толлиевна, Хайдари Фидои Зохи Зода	
Inson kapitalida mujassam bo'lgan fazilatlar, ularning jamiyat rivojlanishidagi o'rni va roli	514
Mamayunus Qarshibayevich Pardayev, Sevara Abdinazarovna Babanazarova, Mexrangiz Olimovna Mamayunusova	
Развитие рыночных отношений и усиление их влияния на рост объёмных и качественных показателей культурного туризма.....	521
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Основные направления цифровой трансформации в банковском секторе.....	525
Рахимова Гавхар Ойбековна	
O'zbekistonda ayollarni tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishda bank kreditlarining roli	530
Saidova Subhinigor Azizovna	
Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish asosida kambag'allikni qisqartirishning innovatsion yo'llari	535
Sultonov Shodiyor Abduhalilovich, Nazarov Asqar Anvar o'g'li	
Yuridik shaxslar mol-mulkiga soliq solishning o'ziga xos xususiyatlari	541
Umirov Xurshid Islomovich	
Korxonalar va tashkilotlarni modernizatsiya qilish jarayonlari.....	545
Fayziyeva Dilafuz Shuxratovna	
"Авеста" – исторический источник экономической мысли в Древней Средней Азии	549
Хакимов Назар Хакимович, Садиков Анвар Каримович	
Приоритетные направления развития теории формирования финансовой политики предприятия	555
Хамдамов С. Ф.	
Innovatsion rivojlanish sharoitida inson resurslarini strategik boshqarish.....	562
Xasanova Nafisa Shavkatovna	
Mehnat bozorida mehnat resurslaridan samarali foydalanishda yoshlar bandligini takomillashtirish.....	566
Xuvaydullayeva Iroda Xusniddin qizi	
Sanoat korxonalari faoliyati samaradorligi va raqobatbardoshligini baholashga doir uslubiy yondashuvlar.....	572
Yuldasheva Nilufar Abduvaxidovna	
Amir Temur davrida hunarmandchilik siyosatining o'ziga xos iqtisodiy xususiyatlari	578
Zikrillayev Jaxongir Sarvar o'g'li, ilmiy rahbar: Nasimov Baxtiyor Vasiyevich	
Infratuzilma obyektlari rivojlanishining turizm sohasidagi o'rni.....	583
Toyrova Amina Baxtisher qizi	
Korxonalarda moliyaviy investitsion portfelni jalb qilish va rag'batlantirishning zamonaviy shakl va usullari tahlili	588
Haydarov Humoyun Begmurod o'g'li	
Kichik biznes korxonalari raqobatbardoshligini tadqiq etishga konseptual yondashuvlar	592
K. Q. Tajibayev	
Бухгалтерский учет дебиторской и кредиторской задолженности в современной экономике	599
Камолова Феруза Кахрамоновна	

O'zbekistonda mehmonxona sohasidagi mahalliy boshqaruv tizimini takomillashtirish yo'llari.....	603
Mirzayeva Lola Shavkatovna	
Turizmni rivojlantirishda "yashi" marketingni o'rni.....	607
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
Inson kapitalini boshqarishning xorij tajribasi.....	612
Ruzmetova Gulira'no Atabekovna	
Agrasanoat majmuasida oziq-ovqat mahsulotlarini yetishirish va qayta ishlashda klasterlarini rivojlantirishning xalqaro tajribalari.....	620
Salixov Sherzod Abduxakimovich	
Mamlakatimizda mehnat bozorida ayollarning iqtisodiy faolligini oshirish	625
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna	
Budjetdan tashqari mablag'lar hisobi va nazoratini takomillashtirish	628
Ostonokulov Azamat Abduraimovich, Alimardonov Asrorjon Alimardonovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida investitsion jarayonlar rivojlanishining xorij tajribasi	635
Miyassarov Davron Abdurashid o'g'li	
Xizmat ko'rsatish va servis sohasida mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligini baholash ko'rsatkichlari.....	640
Muhammadamin Erdon o'gli Erdonov	
Инновационные направления развития сферы услуг как фактор экономического роста.....	644
Насиров Дилшод Фархадович	
Влияние прямых иностранных инвестиций (пии) на экономику Узбекистана	654
Юлдашев Нодирбек Сайдибурханович	
Qulay investitsiya muhiti – xorijiy investitsiyalar oqimini oshirishning asosiy omilidir.....	659
Hoshimov Jahongir Ravshanbek o'g'li	
Biznesni loyihaviy moliyalashtirish va uning asosiy yo'nalishlari.....	664
Razzakov Jasur Xamraboyevich	
Inflation and Unemployment: Evidence from Uzbekistan	670
Mahmudov Nosir, Nabiyeva Nargizaxon Nuriddin qizi	
Milliy mahsulotlarni jahon bozoriga olib chiqishda marketing strategiyalaridan foydalanish	677
Meliqulov Abduhalil Norinovich	
O'zbekistonda kichik sanoat zonalarini tashkil etish va rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanishning ustuvor yo'nalishlari	683
Ortiqov Avazbek Bahrom o'g'li	
Rene Dekart va Blez Paskal ta'limotlarida ratsional g'oyalar komparativistikasi.....	689
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
Sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishining nazariy-uslubiy asoslari.....	694
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
The Importance of the World Trade Organisation (WTO) and Uzbekistan's Efforts to Join It.....	699
Urozaliev Elyor, Khoshimova Sevara	
Jismoniy tarbiya va sport muassasalarini moliyalashtirishdagi mavjud muammolar.....	705
Abduqaxorov Ulug'bek Abdug'aniyevich	
Yangi O'zbekistonda turizmning drayver sifatida barqaror rivojlanish yo'nalishlari	709
Tuxliyev Iskandar Suyunovich	
Mahalliy soliqlar va yig'implarning iqtisodiy mohiyati hamda ularni undirishning xususiyatlari	713
Tuychiyev Kamoliddin	
Tijorat banklari raqobatbardoshligini oshirishda xorijiy mamlakatlarning ilg'or tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari	717
Yadgarov Nodir Ravshanovich	
Organik qishloq xo'jaligiga o'tish bosqichlarining tashkiliy jihatlar va iqtisodiy asoslari.....	723
Amirqulov Shuxrat Olimovich	
Davlat xaridlari jarayonida e'tiborsiz ijrochilarni imkoniyatini cheklash masalalari	727
G'ofurov Temur Baxrom o'g'li	

O'zbekiston iqtisodiyotida investitsion loyihalarni faol tashkil etish istiqbollari	730
Utkurov Kozimjon Dilmurod o'g'li	
Iqtisodiy o'sishni ta'minlashda transport tadbirkorligi faoliyatini rivojlanish imkoniyatlari	733
M. Masharipova, I. Ruzmetova, D. Kuramboyeva	
Sug'urta faoliyatini takomillashtirishda andarrayting xizmatining o'rni	737
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich	
O'zbekistonda eksportni sug'urtalash mexanizmlarini yanada kengaytirish yo'nalishlari	741
Qarshiyev Keldiyor Eshpulatovich	
Kambag'allikni qisqartirishda aholini tadbirkorlikka yo'naltirish	745
Rajabboyev Muzaffar Erkaboyevich	
Yoqilg'i-energetika korxonalarining moliyaviy barqarorligining ilmiy nazariy asoslari.....	749
Xusanov Qaxramon Nishonovich	
Оценка результатов реформы бухгалтерского учета в Республике	753
Киличева Фарида Бешимовна, Ирмухамедова Муслима Дилшодовна	
Эффективность программ соответствия в различных компаниях	757
Ахмедов Бехзод Ахмедович	
Элементы системы внутреннего контроля в выбранном финансовом институте	762
Хасанов Кахрамон Ахмаджанович	
Authentic Leadership Unleashed: A Comparative Analysis of Leadership Styles.....	767
Esanova Shohida Utkirovna	
Investitsion loyihalarni moliyalashtirishdagi moliyaviy risklarni boshqarishning ilg'or xorij tajribalari	774
Madiyarov Sanjar Gulyamovich	
Paxta-to'qimachilik klasterlarida xarajatlar hisobining uslubiy masalalari takomillashtirish	781
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich, Umaraliyev Isomidin Ismonjon o'g'li	

AGRASANOAT MAJMUASIDA OZIQ- OVQAT MAHSULOTLARINI YETISHIRISH VA QAYTA ISHLASHDA KLASTERLARINI RIVOJLANTIRISHNING XALQARO TAJRIBALARI

Salixov Sherzod Abduxakimovich

Toshken viloyati, Toshkent tumani hokimining moliya-iqtisodiyot va kambag'allikni qisqartirish masalalari bo'yicha birinchi o'rinbosari

Annotatsiya: Ushbu maqolada agrosanoat majmuasida oziq-ovqat mahsulotlarini yetishtirish va qayta ishlashda klaster tizimini rivojlantirishning xalqaro tajribalari, klaster tizimining innovatsion yechimlari, iqtisodiy samaradorligi, olib borilgan ilmiy tadqiqotlar, xalqaro tajribalarning amaliy tahlili hamda mamlakatimizda olib borilayotgan islohotlarga qaratilgan bir qator masalalar ilmiy jihatdan bayon etilgan.

Kalit so'zlar: agrosanoat majmuasi, oziq-ovqat, qayta ishlash, klaster tizimi, innovatsiya, xalqaro tajriba, qishloq xo'jaligi.

Abstract: In this article, the international experiences of developing the cluster system in the production and processing of food products in the agro-industrial complex, innovative solutions of the cluster system, economic efficiency, conducted scientific researches, practical analysis of international experiences and a number of issues aimed at the reforms carried out in our country are scientifically described.

Key words: agro-industrial complex, food, processing, cluster system, innovation, international experience, agriculture.

Аннотация: В данной статье рассмотрен международный опыт развития кластерной системы в производстве и переработке пищевой продукции в АПК, инновационные решения кластерной системы, экономическая эффективность, проведены научные исследования, практический анализ международного опыта и ряд Научно описаны вопросы, направленные на проводимые в нашей стране реформы.

Ключевые слова: агропромышленный комплекс, продовольствие, переработка, кластерная система, инновации, международный опыт, сельское хозяйство.

KIRISH

Hozirgi davrda agrosanoat majmuasida oziq-ovqat mahsulotlarini yetishtirish va qayta ishlash eng dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Chunki, agrosanoat majmuasi oziq-ovqat mahsulotlarini yetishtirib beruvchi asosiy sohalardan biri bo'lib, ushbu sohani rivojlantirishda klasterlarning o'rni yuqori ekanligi jahon tajribasida yaqqol namoyon bo'lib kelmoqda. Shuning uchun ham klaster g'oyasi raqobatbardoshlikni ta'minlash vositalaridan biri sifatida butun dunyo bo'ylab keng tarqalmoqda. Globallashuv sharoitida iqtisodiyot sohalarida ham klasterlashuv tendensiyalari kundan-kunga rivojlanib bormoqda. Chunki, eng ko'p iqtisodiy muammolar agrosanoat majmuasida uchraydi. Shuning uchun ham aynan ushbu sohadagi iqtisodiy muammolarni bartaraf etish uchun ham klasterlarni rivojlantirish va xalqaro tajribalarni o'rganib amaliyotga tatbiq etish agrosanoat majmuasidagi innovatsion yechimlardan biri hisoblanadi. Bu borada quyidagi davlatlarning tajribalarini o'rganish maqsadga muvofiqdir. Jumladan, hozirgi kunda agrosanoat majmuasida klasterlarni rivojlantirish bo'yicha Yevropa Ittifoqi, AQSH va Xitoy kabi bir qator yetakchi davlatlar megatrendga aylanmoqda. Yevropa Ittifoqi tajribasi ma'lumotlarga ko'ra Yevropa Ittifoqi mamlakatlarida faol klasterlashtirish siyosati (KS) 2000-yillar boshidan amalga oshira boshlangan va hozirgacha 5 bosqichdan iborat davrni qamrab oladi ^[2].

Ular quyidagi davrlarga bo'linadi:

1-bosqich (2000-2006-yillar) – Yevropa Komissiyasi PHARE dasturi orqali klasterlarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan sinov (pilot) tashabbus dasturlarini amalga oshira boshladi. "Yevropa mamlakatlarida klasterlashtirish to'g'risidagi manifest" (2006-y.) qabul qilindi.

2-bosqich (2007-2009-yillar) – “Klasterlar to‘g‘risidagi Yevropa memorandum” (2008-y.) qabul qilindi, Yevropa Klaster observatoriyasiga asos solindi va axborot-tahliliy materiallar bazasi yaratila boshlandi.

3-bosqich (2010-2012-yillar) – klasterlashtirish dasturlari sifatini oshirishga, ularni baholash va tabaqalashtirish instrumentlarini shakllantirishga hamda klasterlarni boshqarish bo‘yicha yuqori malakali menejerlar tayyorlashga e‘tibor qaratildi.

4-bosqich (2013-2017-yillar) – “aqli ixtisoslashuv” va “o‘suvs nuqtalari” tamoyillari asosida klasterlarni hududiy rivojlanish dasturlariga integratsiyalash orqali hududlarning raqobat ustunliklarini oshirishga va tarkibiy o‘zgarishlarni chuqurlashtirishga ko‘maklashish ishlari olib borildi.

5-bosqich (2017-yildan hozirgacha) – yangi iqtisodiy siyosatning ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida klasterlarni rivojlantirish va mustahkamlashga qaratilgan keng ko‘lamli dasturlarni amalga oshirish yo‘lga qo‘yildi.

Bundan ko‘rinadiki, klasterlarni rivojlantirish agrosanoat majmuasidagi iqtisodiy muammolarni bartaraf etishga hamda iqtisodiy munosabatlarni tartibga solish xizmat qiladi. Agrosanoat majmuasida klasterlarni rivojlantirishda yuqoridagi davlatlarning tabbirlarini o‘rganish va amaliyotga tatbiq etish mamlakatimizda yangi imkoniyatlarni yuzaga kelishini ta‘minlab beradi.

ILMIY MUAMMONING QO‘YILISHI

Agrosanoat majmuasida oziq-ovqat mahsulotlarini yetishtirish va qayta ishlashda klasterlarni rivojlantirish borasida ko‘plab iqtisodchi olimlar tomonidan yangi innovatsion amaliy va loyihaviy ishlar hamda bir qator ilmiy tadqiqot ishlari amalga oshirib kelinmoqda. Jumladan xorijlik iqtisodchi olimlar A. Marshal, M. Porter, M. Droge, D. Souler, E. Dahmen, T. Gammalar [3] tomonidan oziq-ovqat mahsulotlarini qayta ishlash zanjirida integratsiyalashuv jarayonlarini rivojlantirish, jumladan iqtisodiyot tarmoqlarini klaster va kooperatsiya yondashuvi asosida rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy va metodologik asoslariga qaratilgan masalalar ularning ilmiy tadqiqot ishlarida o‘rganib chiqilgan.

MDH olimlaridan A.V. Glotko, I.N. Sucheva, I.A. Svistula, I.A. Minakov, I.S. Malseva, N.G. Korolevichlar [4] tomonidan agrosanoat majmuasida klasterlarni rivojlantirishga qaratilgan tadqiqotlar olib borilgan.

O‘zbekistonda oziq-ovqat mahsulotlarini qayta ishlash sanoati, jumladan qayta ishlash zanjirida integratsiyalashuv jarayonlarini rivojlantirish masalalari iqtisodchi olimlar N.I. Saidaxmedova, R.H. Hakimov, M.A. Rahmatov, M.A. Karimov, B.T. Salimov, D.N. Saidova hamda T.T. Jo‘rayevlarning [5] ilmiy tadqiqot ishlarida ko‘rib chiqilgan.

Biroq, yuqoridagi ilmiy tadqiqot ishlarida agrosanoat majmuasida oziq-ovqat mahsulotlarini yetishtirish va qayta ishlashda klasterlarni rivojlantirishda ko‘proq eng yuqori samaradorlikka ega bo‘lgan davlatlarning tajribalari to‘liq ochib berilmagan.

Bizning tadqiqot ishimizda aynan shu jihatlari to‘liq ochib berilgan. Shuning uchun ham ushbu jihatlari ilmiy maqola mavzusining dolzarbligini belgilab beradi hamda tadqiqot mazvusi tanlash uchun asos bo‘ladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada mantiqiy fikrlash, statistik tahlil, kuzatuv va qiyosiy tahlil, abstrakt fikrlash hamda ilmiy umumlashtirish kabi usullardan keng foydalanilgan. Mavjud metodologik yondoshuvlarga tayangan xolda, maqolada agrosanoat majmuasida klasterlarni rivojlantirishga qaratilgan ilmiy tadqiqotlarni o‘rganish asosida olib borilgan ilmiy natijalardan keng foydalanilgan.

ASOSIY TAHLIL VA NATIJALAR

O‘zbekistonda oziq-ovqat mahsulotlari bilan ichki bozorni to‘ldirishda qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini qayta ishlash sanoatini zamonaviy usullar orqali rivojlantirish, ishlab chiqarish-iste‘mol zanjirida klasterlar hamda kooperasion aloqalar vositasida integratsion jarayonlarni optimallashtirish, tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish kabi yo‘nalishlarda keng qamrovli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, Muhtaram Prezidentimiz tomonidan “2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonni taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi Farmoni qabul qilindi. Ushbu Farmonga ko‘ra yangi va foydalanishdan chiqqan 464 ming gektar maydonni o‘zlashtirish va klasterlarga ochiq tanlov asosida ajratish, oziq-ovqat sanoatini rivojlantirish dasturini amalga oshirish, aholini oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta‘minlash darajasini oshirish va ularning narxlarini barqarorligini saqlash kabi bir qator dolzarf vazifalar belgilab berildi [1]. Mazkur vazifalarni hal etishda klaster tizimi samaradorligi va hududiy rivojlanishining asosiy ko‘rsatkichlarini baholash uslubiyotini takomillashtirish, oziq-ovqat mahsulotlarining o‘ziga xos xususiyatlariga ko‘ra ishlab chiqarishni uzviy tashkil qilish, agrosanoat klasteri ishlab chiqarishining to‘liq siklini o‘zaro manfaatdorlik asosida optimal tashkil qilish, qayta ishlash sanoati mahsulotlari hajmini prognozlashning aniqlik darajasini oshirish kabi yangi yo‘nalishdagi ilmiy tadqiqotlar ko‘lamini kengaytirish lozimdir.

Ma'lumotlarga ko'ra 2010-yillar boshida Yevropaning 28 mamlakatida 42 mln. kishi band bo'lgan 2101 klaster faoliyat ko'rsatgan bo'lib, ularning 241 tasi yoki 11,5 %ini agroklasterlar tashkil etgan va ularda jami klasterlarda bandlarning 4,5 millioni yoki 10,8 %i faoliyat ko'rsatgan. Yevropa mamlakatlari ichida agrosanoat klasterlari soni bo'yicha Gretsiya (36), Ispaniya (35), Bolgariya (22), Fransiya (20), Polsha (19), Ruminiya (16), jami tarmoq klasterlari sonida agrosanoat klasterlari salmog'i bo'yicha Bolgariya (45,8 %), Gretsiya (45,0 %), Ispaniya (23,8 %, Islandiya (20,0 %), Vengriya (18,6 %), Niderlandiya (14,5 %), Fransiya (12,1 %) va Polsha (11,8 %) yetakchilik qilgan ^[6].

Rivojlangan 20 mamlakatning 500 ta klasteri faoliyatini tahlil etish asosida shu xulosaga kelinganki, ular iqtisodiyotining yuqori raqobatbardoshligi tayanch tarmoqlardagi klasterlarning rivojlanish salohiyatiga bog'liq. Xususan, IHRT (OECD) ma'lumotiga ko'ra Finlyandiya, Belgiya, Fransiya, Italiya va Niderlandiya mamlakatlari agrar va oziq-ovqat hamda biotexnologiya tarmoqlaridagi klasterlar ular iqtisodiyoti taraqqiyotida muhim rol o'ynagan ^[7]. Yevropa Ittifoqida klaster siyosatini qo'llab-quvvatlash bo'yicha keng ko'lamli institutlar va dasturlar tarmog'i shakllangan bo'lib quyidagi 1-jadvalda ko'rsatib o'tilgan.

1-jadval: Yevropa Ittifoqining klaster siyosatini qo'llab-quvvatlovchi institutsional tuzilmalari¹

Nomlanishi	Faoliyat yo'nalishi	Tashkil topgan yili, muassislar/investorlar	Ishtirokchilar
1	2	3	4
Yevropa klaster va sanoat transformatsiyasi observatoriyasi	Klasterlar va klasterlash tashabbuslari bo'yicha axborot yig'ish va tahlil etish, strategiyalar ishlab chiqish va tavsiya etish	2007 y., Yevropa Komissiyasining ichki bozor, sanoat, tadbirkorlik, kichik va o'rta biznes bo'yicha Bosh direktorati	36 ta mamlakat klasterlariga oid axborot manbasiga ega
Yevropa yuqori klassli klasterlar fondi	Klasterlar faoliyatiga oid eng yaxshi tajribalarni ommalashtirish va ta'lim beruvchi dasturlar	2003 y., Kataloniya hukumati, Innovatsiyalar bo'yicha shved agentligi (Vinnova), Buyuk Britaniya rivojlanish agentligi	Milliy va hududiy hukumatlar, agentliklar, klaster tashkilotlari
Klaster tahlili bo'yicha Yevropa sekretariati	Benchmarking va klasterlarni sertifikatlash, klasterlarni boshqarishni tashkil etish	2009 y., Yevropa klasterlarini takomillashtirish tashabbusi (European Cluster Excellence Initiative) – VDI/VDE Innovation + Technik GmbH	30 dan ortiq mamlakatlardan klaster bo'yicha ekspertlar tarmog'i
Hamkorlik bo'yicha Yevropa klaster platformasi	Axborot yig'ish, maxsus tadbirlarni tashkil etish, klasterlar orasida xalqaro aloqalarga ko'maklashish	2016 y., Raqobatbar-doshlik, tadbirkorlik va kichik biznes dasturi (COSME) moliyalashtiradi, Yevropa Komissiyasining ichki bozor, sanoat, tadbirkorlik, kichik va o'rta biznes bo'yicha Bosh direktorati tomonidan tashkil etilgan	Dunyo bo'ylab 950 dan ortiq klasterlar a'zo
Yevropa kichik va o'rta biznes tarmog'i	Kichik va o'rta biznes uchun eng keng tarmoq sifatida ularning xalqaro maydonda o'sishiga ko'maklashadi	2008 y., Yevropa Komissiyasi tashkil etgan. COSME bilan hamkorlikda ish olib boradi	60 mamlakat, 600 tashkilotdan 3000 ekspert a'zo

Ushbu 1-jadvalda ko'rsatib o'tilgan ma'lumotlarga qaraydigan bo'lsak, bu tuzilmalar klasterlar faoliyatiga oid axborotlar bazasini shakllantirish, tahlil etish va tavsiyalar ishlab chiqish bilan birgalikda hukumat oldida ular manfaatlarini himoya qilish vazifasini ham o'taydi.

Qolaversa, agrosanoat majuasida klasterlar tizimi rivojlangan davlatlardan biri Daniya davlati bo'lib, Daniyaning agrosanoat makroklasterlari tarkibi tuzilmasi kamida 5 ta elementni o'z ichiga oladi hamda 1-rasmda makroklasterlarni tarkibiy tuzilmasi keltirib o'tilgan. Jumladan, qishloq xo'jaligi xomashyosini yetishtiruvchi fermer xo'jaliklari; qayta ishlash korxonalari va kooperativlari; xizmat ko'rsatish infratuzilmalari; ilmiy tadqiqot va o'quv muassasalari hamda institutsional tuzilmalar (davlat boshqaruv organlari, uyushmalar, jamg'armalar) dan iborat.

1 https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/cluster/emerging-industries_en. sayti ma'lumotlari asosida tuzilgan.

I-BLOK – XOMASHYO TA'MINOTI:

- 69 mingga yaqin oilaviy fermer xo'jaliklari;
- bir fermer xo'jaligining o'rtacha yer maydoni – 40 ga

III-BLOK – XIZMAT KO'RSATISH:

- ishlab chiqarishni moddiy resurslar bilan ta'minlash va xizmatlar ko'rsatish infratuzilmalari;
- bank-moliya, sug'urta, sotish va boshqa bozor infratuzilmalari

II-BLOK – SAQLASH VA QAYTA ISHLASH:

- fermer xo'jaliklari ulush qo'shib tashkil etgan 300 dan ortiq tayyorlov va qayta ishlash kooperativlari (80 % xomashyo kooperativlarda qayta ishlanadi);
- mustaqil qayta ishlash korxonalari

IV-BLOK – ILMIY-INNOVATSION TA'MINOT:

- 12 ta universitet, 5 ta ilmiy markaz, 100 ta genetik-seleksiya va biotexnologiya laboratoriyalari, 25 ta kollejlari;
- keng tarqalgan axborot-maslahat(konsalting)xizmatlar

V-BLOK – INSTITUTIONAL QO'LLAB-QUVVATLASH:

- Qishloq xo'jaligi kengashi;- Daniya kooperativlar federatsiyasi;
- Daniya fermerlar ittifoqi federatsiyasi;-davlat boshqaruv organlari;
- turli jamg'armalar va boshqalar.

1-rasm: Daniya agrosanoat makroklasteri tarkibi²

Bundan ko'rinadiki, Daniya davlatidagi mazkur tajribalardan samarali foydalanib, mamlakatimizdagi agrosanoat majmuasidagi klasterlar faoliyatiga tatbiq etish yangi imkoniyatlarni yuzaga keltiradi hamda xalqaro tajribalar almashinuvi yo'lga qo'yiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mamlakatimizdagi agrosanoat majmuasidagi klasterlar faoliyatini rivojlantirishda quyidagi asosiy tamoyil-larga asoslanishi kerak deb hisoblaymiz, jumladan:

- agrosanoat majmuasidagi klasterlar bilan bog'liq bo'lgan muammolarni aniqlash hamda ularni bartaraf etishda xalqaro tajribalarni qo'llash;
- agrosanoat majmuasida zamonaviy klasterlar faoliyatini tashkil etish;
- klasterlar faoliyatini rivojlantirishda Daniya tajribasini amaliyotga keng tatbiq etish;
- klasterlar faoliyatini rivojlantirishga qaratilgan xalqaro tajribalarga asoslangan amaliy tavsiya va takliflarni amaliyotga keng joriy etishdan iboratdir.

Yuqorida keltirilgan tavsiyalarni amaliyotga keng joriy etilishi natijasida, agrosanoat majmuasida oziq-ovqat yetishtirish hamda qayta ishlashning zamonaviy yo'llari hamda klasterlar faoliyatini rivojlantirishning yangi xalqaro tajribalaridan samarali foydalanish imkoniyatlari yuzaga keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022–2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmoni, 2022-yil 28-yanvar.
2. И.А.Мешков. Основные черты кластерной политики ЕС //Современная Европа, 2020, –№1. –с. 182-190. <http://www.sov.europe.ru/images/pdf/english/2020/1-2020/17.pdf>.
3. Е.П.Чирков, Т.И.Волкова. Зарубежный опыт формирования и развития агропромышленных кластеров и его адаптация в Российскую практику // Теория и практика мировой науки, № 2, 2016. – С. 16-18. <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=28880851>.
4. Новикова Ю.О. Агропромышленные кластеры как форма инновационного развития отрасли // Вопросы управления. –2019. –№6 (61). –С. 137-146.

2 А.А.Настин. Формирование агропромышленного кластера в регионе. Дисс. на соиск. учен. степ. к.э.н. по спец. 08.00.05 – Экономика и управление народным хозяйством. Москва-2013. – 29-31 с.

5. https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/cluster/emerging-industries_en.
6. А.А.Настин. Формирование агропромышленного кластера в регионе. Дисс. на соиск. учен. степ. к.э.н. по спец. 08.00.05 – Экономика и управление народным хозяйством. –Москва-2013. – 29-31 с.
7. Marshall A. Principles of Economics. Vol.1. Third edition. London. Macmillan and Co. –1895.
8. Glotko A. V. et al. Integration Processes in the Agro-Industrial Complex of the Regions: Development and Environmental Problems //Journal of Environmental Management and Tourism. – 2019. – Т. 10. – №. 3. – С. 613-621.
9. Н.И.Саидахмедова. Ўзбекистонда озиқ-овқат саноати маҳсулотларини ишлаб чиқариш тенденциялари ва муаммолари//“Халқаро молия ва ҳисоб” илмий электрон журнали. № 2, апрель, 2019.
10. Р.Хакимов. Агросаноат мажмуаси иқтисодиёти. Дарслик. –Т.: ТДИУ, 2009. – 292 б.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.